

KATONA JÓZSEF

* SZINHÁZ *

H. MÁRJÁS MAGDA

ÖRÖKÖSÖK

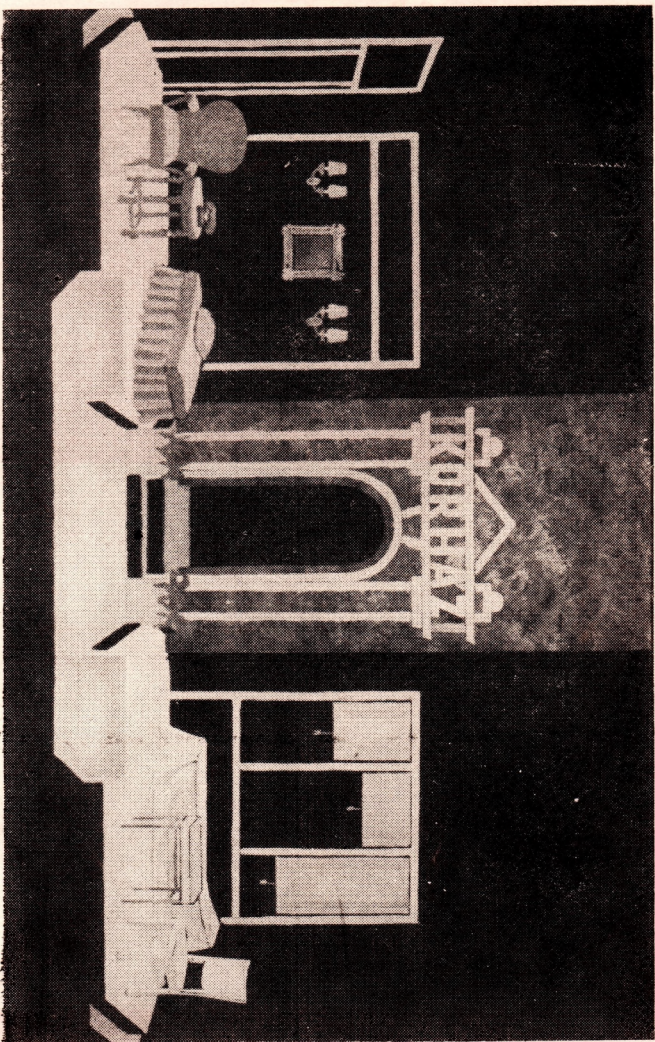
tragédia

KECSKEMÉT

1963—64

Borcsa István színpadképe az „Őrökösök” c. tragédiához.

KATONA JÓZSEF MEGYEI KÖNYVTÁR
1995/148/38
KECSKEMÉT

H. MÁRJÁS MAGDA:

Amikor a KEDVES KÖZÖNSÉG kezébe veszi a műsorra kerülő új drámát ismertető füzetet, azzal a kíváncsisággal lapoz talán bele, hogy olyat is megtudjon az ismeretlen műről, melyet maga a dráma, a színpad nyelvén nem mondhat el.

Úgy vélem, leginkább a mű létrejöttének körülményeit kívánják megismerni, s ha nem is az alkotó műhelytitkait firtatják, érdeklődéssel várnak választ arra a kérdésre, hogy mi indította el, milyen érzelmi rugók adták az első lökést az író számára, hogy mondanivalóját éppen a dráma hőfokán kényszerült a világ elé tárni.

A kíváncsiság jogos, hiszen a vallomás, mely az írot arra kényszeríti, hogy útjára bocsátott művéről beszéljen, éppen úgy hitvallás, mint maga a mű, mely írója tehetsége szerint, jól-rosszul eszméinek szószólója kívánt lenni.

*Írta: Fényes József
Fényes József emlékére
1967 I. sz. márciusban,*

Mit mondhatok hát az Örökösök-ről és kik is azok az Örökösök? Ők a mi kedves, szemtelen, mindent bíráló és mindent jobban tudó húsz évesek, akik az élet kapujában arra készülnek, hogy átvegyék tőlünk, anyáktól és apáktól mindazt, amit mi egy élet munkájával, szenvedéssel és szenvedélyes akarással megteremtettünk magunknak és nem utolsósorban — nekik.

Az Ő világuk derűsebb és szebb, mint a miénk volt valamikor, derűsebb és gondtalanabb, sok széppel, jóval biztató ez kétségtelen. De a múlt, melyet mi átélünk, a háború, a faszizmus, mint ezerarcú szörny kitörötlenül vibrál még az idegeinkben, vissza-visszatérnek álmainkban és nyomait meglegeljük érzelmvilágunkban is. Mi, akik magunkénak valljuk a világot, melyben élünk, s egész szívvel e társadalom számára neveljük gyermekeinket, nem mindig vagyunk képesek arra, hogy e világ eszméit, erkölcsi törvényeit tetteinkben ítéleteinkben is maradéktalanul érvényesítsük, hogy e morál szerint formáljuk önmagunk érzelmvilágát.

Az előítélet, amelyet a múltból, emlékeink sötét tárházából hoztunk magunkkal, bizony még gyakran megfoszt attól a lehetőségétől bennünket, hogy a magunkénak érzett morál szerint, csak az embert, a mai embert a maga tetteivel ítéljük meg. Még sokszor szükség lenne rá, hogy megtanuljunk: Szeretetünket vagy gyűlöletünket a „honnan jött, milyen úton jutott el hozzánk” kérdése ne befolyásolja.

Az Örökösök hősei fiatalok, akiknek keze és szíve mentes a régi bűnöktől, akiket a mi világunk formált emberré és mégis a régi bűnök által urrálett előítélet és gyűlölet áldozataivá válnak. A tragédia a főhős halálával végződik, de ha ez a halál, a maga kiáltó igazságtalanságával képes arra, hogy megrázza a nézőt, az író elérte célját. Ez a katharzis is segít talán bennünket egy lépéssel előre, egy jottányit talán hozzájárul a régi előítéletek eltemetéséhez, hogy helyet kapjon bennünk az új, a szocialista humanizmus.

ŐSBEMUTATÓ

ŐRÖKÖSÖK

Tragédia 3 felvonásban

SZEREPLŐK:

Bánó Péter	Forró Pál
Özv. Bánó Jánosné, az anyja	Göndör Klára
Özv. Graustücken Antalné ..	Mojzes Mária
Anna, a leánya	Zilahy Hédi
Tímár főorvos	Perényi László
Sánta doktor	Major Pál
Kenyeres, nyugdíjas tanár ..	Gyulay Antal
Heller néni	Szántó Mária
Gizi, ápolónő	Móricz Ildikó
Feri	Kuppán Ferenc
Rudi orvostanhallgatók	Rákosy Lajos

Díszlettervező: **Borcsa István**

Jelmeztervező: **Márton Aladár**

Rendező: **Mónos Attila**

Ö R Ö K Ö S Ö K

Bánó Péter, a fiatal kórházi segédlaboráns kétségbeesett hangulatban találkozik a kórház előtt Kenyeressel, a nyugdíjas tanárral, mert szerelme Anna, odabent a műtőasztalon viaskodik a halállal. A cselekmény során kibontakozik Anna tragédiája.

Péter és Anna az ifjúsági sportpálya építkezésén ismerkedtek össze közelebbről. Péter apját a nyilasok ölték meg. Anna úgy érzi közös a sorsuk, hiszen az ő apja is abban az időben tűnt el.

Péter szeretné Annát bemutatni anyjának, aki kitér a találkozás elől. Péter anyja, Annát megpróbálja „észretéríteni” de sikertelenül. Anna vállalja a szerelmet, a hosszú várakozást, Péteré akar lenni.

Timár és Anna között, aki beosztotta, feszült a viszony Anna szókimondása miatt. Mikor Bánóné felkeresi az orvost gondjaival, szeretné, ha Anna elhelyezésével távol tarthatná egymástól a fiatalokat. Timár szívesen szabadulna Annától s kérdőre vonja. Anna nem tagad le semmit. Sánta doktor a lány mellé áll. Timár kijelenti: vagy Anna, vagy ő megy el az osztályról. Közben Heller néni, az idős beteg asszony lép be, aki mikor meghallja Anna vezetéknevét, elhárítja a lány segítségét. A jelenet tanúja Bánóné. Úgy véli, az öregasszony ismeri Annát, tud róla valamit. Utána megy. Megtudja, hogy Anna apja nyilas pártszolgálatos volt az öregasszony falujában.

Bánóné most jogot érez arra, hogy mártír férje emlékére hivatkozva elválassza a fiatalokat. Az apa múltját és bűnét ártatlan lányán akarja megtorolni.

Közben Anna két napot töltött Kórháton Péterrel, nem is sejtve, milyen vihar gyűl szerelmükre. Anyját Bánóné meglátogatja, s hajthatatlanul a két fiatal válását követeli, mikor belép Anna, aki most ébred tudatára, hogy anyja 13 éven át hazudott neki. Anna összeomlik s belenyugszik, hogy szakítson Péterrel, csak arra kéri meg Bánónét, hogy a fiú ne tudja meg valódi okát, emléke ne legyen gyűlöletes Péter előtt.

Míg Péter zuhogó esőben keresi Annát, kivel találkozót beszélt meg, Anna az éjszakai ügyeleten Sánta doktort keresi fel és arra kéri, engedélyezze elutazását. Lemond KISZ. tagságáról, funkciójáról.

Péter lázas betegen fekszik s idegesen várja Anna jelentkezését. Végre cseng a telefon, de Anna furcsán viselkedik. Péter rábírja Annát, hogy felkeresse. Bánóné leleplezi az ígéretét megszegő lányt. Péter megdöbben s hogy Anna nem tiltakozik, becsapva érzi legtisztább érzelmeit s csalónak nevezi Annát. A lány végső elkeseredésében mert szerelme sem tud himni neki és melléállni, leugrik az emeletről.

A kórház előtt Péter várja a műtőből érkező híreket. Anna meghalt, megölte a gyűlölet. Az apja számláját neki nyújtották be, az ártatlannak.

Rendező :
MÓNOS ATTILA

„Az eredeti dráma a színház lelke.”

Vörösmarty

ŐSBEMUTATÓ

A plakáton egy szó „ősbemutató” hirdeti szerényen, hogy ez a színházi est valamiben különbözik a többitől. Egy színmű itt kapja első színpadi megfogalmazását, itt találkozik először a közönséggel. Évenként alig egy-két, talán három ilyen eseménye van egy-egy színháznak; de ezek izgalmas, forró pillanatok. Az író *először* látja megelevenedni elképzelt, megálmodott figuráit, a színész *először* formálja meg ezeket az alakokat és a rendező *először* állítja színpadra. Az újnak, az ismeretlennek a varázsa, az *először* kimondottnak, az *először* megalkotottnak az élménye, izgalma és várakozása él ilyenkor a színházban. A siker és a kudarc lehetősége, az új, a járatlan út rejtelve. Ezért érdemes e játékba kezdeni.

H. Márjás Magda Örökösök c. műve, mely a miskolci drámapályázaton díjat nyert, a mi színházunknak készült — itt fog először színrekerülni. Van annak már másfél esztendeje, hogy Márjás Magda, a Nyiss ajtót, ha kopogtatnak sikeres bemutatója után új témával jeletkezett. Ez volt az Örökösök. A téma izgalmasnak, érdekesnek ígérkezett: bűnhódhatnak-e a gyermekek az apák vétkéért. S ekkor megkezdődött a munka. Előbb csak beszélgetések, élmények, emlékek idézgetése, a múlt felelevenítése, a ma moráljának boncolgatása. Annak vizsgálata, hogyan lehet legjobban kifejezni, színpadra állítani az írói szándékot. Milyen cselekményvezetéssel jut el leghatásosabban és legegyszerűbben a néző annak a gondolatsornak a végére, melyre az írói szándék vezetni akarja. E beszélgetéseket aztán már a darab konkrét vázlatára követte, majd a teljes kidolgozás. Sokan, s joggal — azt vallják, hogy a drámaírás nemcsak irodalom, de egyfajta színpadi mesterség is. E mesterség csínját-bínját meg kell és meg is lehet tanulni. Aki már látta saját drámáját színpadon, az a másodikat biztosan jobb technikával dolgozza ki. Ez történt H. Márjás Magda esetében is. A jelenetek hatásosak voltak, s a színészekre igazi alakok megformálása várt. S az a kis csiszolgatás, nyesegetés, itt-ott való javítás, ami még adódott, élvezet volt színháznak és íróinak egyaránt. Mert mindnyájan éreztük, hogy kész művet, jó drámát nyertünk. A darab ekkor az anyától és a bábától, az írótól és a dramaturgtól elkerült a rendezőhöz és a színészekhez. Megkezdődtek a próbák. Több héten keresztül, mindennap alakult, ért az előadás. S ahogy a szobrász keze alól az agyagból szobor lesz, úgy kelt életre a színpadon az új mű. Ami eddig holt betű volt, most élő, eleven mű lett. — S a színház egész gépezete megindult — díszlettervező, hogy a megfelelő keretet megadja, jelmeztervező, hogy a ruhák is a jellemelek kidomborítását segítsék, műszakiak és tisztviselők — mind annak az érdekében dolgoztak, hogy az új dráma megszülessen, hogy a színház teljesítse legszebb hivatását: az új magyar drámai irodalom ápolását.

SIKLÓS OLGA

Anna :

ZILAHY HÉDI.

Péter :

FORRÓ PÁL

Féter: Anca, drágám! Életem, szerelmem! Nem mehatsz el így!... Nem hagyhatsz el így... Megőrjít a gond, ostobaságokat képzelek! Ez örülség, kegyetlenség! Nem érdemlem meg! Azt mondták mindenről lemondtál! Rólam is?! Azt mondták vissza se jössz, ugye nem igaz?! Anca! Beszélünk kell! Ha csak öt percre is!

Anna: Nem tehetem... máris búcsúznunk kell... majd írok...

Péter: Várj! Lázam van, órákon át jártam, téged kerestelek mindenfelé az esőben... Anca! Hallasz még?... Én most... most leteszem a telefont, hallod? Leteszem és ha öt percen belül nem vagy itt... tudom mit teszek. És most eredj, utazz el ha tudsz... Jó utat Anca...

Bánóné :

GÖNDÖR, KLÁRA

Lina-mama :

MOJZES, MÁRIA

Lina: Hogy képzeli ezt?
Bejön ide, először lépi
át a küszöbömet és az
első szóra az egyetlen
gyermekem boldogságát
kéri?! Dehát milyen
jogon?... És minden
magyarázat nélkül? Nem
tudja, hogy a gyereke-
ink szeretik egymást?!

Bánóné: Péter nem veheti
el a maga lányát. Soha!
Ezt tudnia kell.

Lina: Úgy gondolom, ezt
nem mi, hanem ők dön-
tik el!

Bánóné: Téved asszonyom!
Ez eldöntött kérdés. Pé-
ter apját a nyilasok öl-
ték meg. A maga lá-
nyának az apja nyilas
pártszolgálatos volt.

Lina: (rémülten) Nem igaz!

Bánóné: Nem?

Timár dr.:

PERÉNYI LÁSZLÓ

Sánta dr.:

MAJOR PÁL

Timár: A kedvencedről van szó. Remélem, tudod ki az.

Sánta: Nehezen találnám ki. Sok a kedvencem.

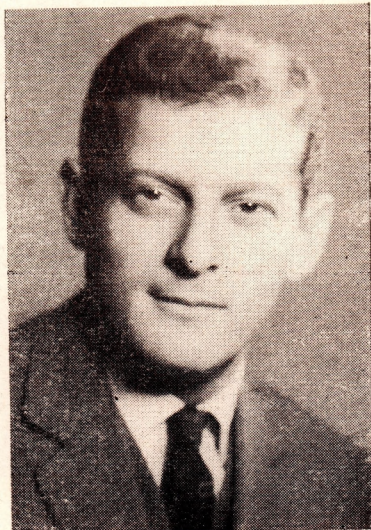
Timár: Nagy és álmodozó lelked van, Gézám! Csak elnézem, mikor közéjük mégy!... Jóformán észre sem vesznek, ha belépsz...

Sánta: Eppen erre törekszem. Megnyugtató, hogy te is így látod. Ha nem fogadnak be mint barátot... ünnepélyesség, merevség nélkül, fityfenét se érek számukra... Nos, halljuk, mit követtek el?

Timár: Maradhatunk az egyes számnál. Az egyenes, nyílt, becsületos, az izig-vérig mai Ancsáról van szó, akit a mi társadalmunk nevelt, aki ha érdes is kissé, ha nem elég választékosan fogalmaz is, de a miénk. Így jellemezted legutóbb, nem? A leendő KISZ titkár, ugye?

Sánta: Nos? Miben hibázott?

Timár: Hibázott? Ahogy vesszük. Okos lány!... Bánó Péterrel van viszonya!

Kenyeres: Hogyan? Ilyen nehéz életet jussoltak maguk? Hol vannak a sebei fiatal barátom? Hadd nézzem! Nem lenne kedve összehasonlítani az enyémmel?... Mennyi idős is maga? Húsz? Huszonegy?... Legfeljebb járt tanult, mikor én hadifogságba kerültem! Két háború vibrál az idegeimben... Tudja mennyi négy év fronton?... Hogy tudná... Egyszer gázmérgezést, egyszer tífusz kaptam, de azt mondták rám szerencsés vagyok!... És ami közte volt! Tudja mi volt? Lavírozás! Űgy ám! Nem volt könnyű azokban az években tanítani és tisztességesnek maradni... És maga sebekről panaszkodik!... Én azt mondanám, izmaimat próbálgatom!...

Kenyeres :

GYULAY ANTAL

RÁKOSY LAJOS

KUPPÁN FERENC

SELYMÁR ERZSÉBET

Jelmeztervező

MÁRTON ALADÁR

Diszlettervező

BORCSA ISTVÁN

ELŐKÉSZÜLETBEN

Rendező:
LOVAS EDIT

Bemutató:
1964. JANUÁR 31.

ZELLER

MADARÁSZ

NAGYOPERETT

FŐSZEREPLŐK:
GYÓLAY VIKTÓRIA
DÉVÉNYI CECILIA
KALO MÁRIA
KENÉZ ERNŐ
SZALMA SÁNDOR
PATHÓ ISTVÁN
JÁNOKY SÁNDOR
KOMLÓS JÓZSEF

ELŐKÉSZÜLETBEN

Ára: 1,50 Ft

Készült 1000 példányban 1 $\frac{1}{2}$ (A/5) ív terjedelemben
az MNOSZ 5601—59. és 5602—55. sz. szabványok szerint

Szerkesztette: Siklós Olga

64. 5603 BNYV Kecskemét — F. k.: Nádasy Ferencné